

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар

А.І.Жук

« » 2025 г.

Рэгістрацыйны № 2025-1-106/2025 /вуч.

ПАРАЎНАЛЬНАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА

Вучэбная праграма
ўстановы адукацыі па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці
6-05-0113-02 Філалагічная адукацыя
(Беларуская мова і літаратура)

2025 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, зацверджанага 02.08.2023, рэг. № 225, вучэбнага плану па спецыяльнасці 6-05-0113-02 «Філалагічная адукацыя» (Беларуская мова і літаратура), зацверджанага 23.02.2023, рэг. № 048 – 2023/у

СКЛАДАЛЬНІК:

Т.М.Тарасава, прафесар кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», доктар філалагічных навук, прафесар

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Г.К.Тычко, прафесар кафедры перыядычнага друку і вэб-журналістыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт», доктар філалагічных навук, прафесар;

Н.У.Чайка, прафесар кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», доктар філалагічных навук, прафесар

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар

ДУА «Сярэдняя школа № 191 г. Мінска»

імя І.П.Паромчыка»

Ю.І.Пінчук

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

(праатакол № 2 ад 19.09.2025 г.)

Загадчык кафедры

І.М.Мішчанчук

Навукова-метадычным саветам ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

(праатакол № 1 ад 24.10. 2025 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ

Я.В.Ціханава

Дырэктар бібліятэкі

Н.П.Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна «Параўнальнае літаратуразнаўства» прадугледжана адукацыйным стандартам і вучэбным планам падрыхтоўкі студэнтаў па спецыяльнасці 6-05-0113-02 Філалагічная адукацыя (Беларуская мова і літаратура).

Вучэбная дысцыпліна «Параўнальнае літаратуразнаўства» адпавядае новай канцэпцыі сучаснай адукацыі і змяшчае матэрыял, які дае магчымасць студэнтам філалагічных спецыяльнасцей атрымаць комплекс ведаў пра метадалагічныя асновы беларускай літаратурна-крытычнай думкі, пра ўмовы яе станаўлення і развіцця.

Прадмет вучэбнай дысцыпліны «Параўнальнага літаратуразнаўства» вызначаецца на падставе класіфікацыі тэарэтычных праблем параўнальнага вывучэння літаратуры, а таксама праз прызму практычнага іх вырашэння. Ён асэнсоўваецца ў рэчышчы традыцыйных і сучасных пытанняў актуальнага літаратуразнаўства, што аб'ядноўвае дыскурсы агульнага і параўнальнага літаратуразнаўства.

Метадалогія параўнальнага вывучэння літаратуры дапаўняецца падыходамі, метадамі, прыёмамі, якія распрацаваны прадстаўнікамі розных літаратуразнаўчых школ і напрамкаў: міфалагічнай школай, біяграфічным метадам, культурна-гістарычным падыходам, псіхалагічнай школай, сацыялагічным падыходам, фармальным і структурным метадамі, распрацоўкамі ў рэчышчы семіётыкі, рэцэптыўнай эстэтыкі, герменеўтыкі і інш. Такім чынам, у працэсе вывучэння вучэбнай дысцыпліны будзе ажыццяўляцца фарміраванне ўстойлівай зацікаўленасці студэнтаў да выяўлення спецыфікі літаратурных з'яў і працэсаў, вывучэння працэсаў узаемадзеяння традыцый і наватарства, даследавання адметнасцей нацыянальных літаратур у цэлым.

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны.

Мэта вучэбнай дысцыпліны – раскрыць багацце, шматстайнасць, непаўторнасць сусветнай літаратуры на розных этапах яе развіцця, а таксама ў яе сувязях з літаратурным працэсам у Беларусі.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

1. навучыць студэнтаў бачыць асноўныя этапы, заканамернасці літаратурнага працэсу ў розных рэгіёнах свету, іх канкрэтна-гістарычны і «вечны» сэнс;
2. сфарміраваць у студэнтаў уяўленні аб тыпалагічных адметнасцях вядучых літаратурна-мастацкіх кірункаў, плыняў, школ, што знайшлі сваё ўвасабленне ў прадстаўнікоў іншых народаў і пакаленняў;
3. раскрыць сэнсавую глыбіню, шматзначнасць і непаўторнасць тых вобразаў замежных пісьменнікаў, якія набылі агульначалавечае значэнне, «новае жыццё» ў кантэксце іншанацыянальных літаратур і ў прадстаўнікоў розных пакаленняў;

4. выпрацоўваць у студэнтаў навыкі выяўляць нацыянальную адметнасць і акрэсліваць агульнае ў змястоўна-фармальнай структуры твораў пісьменнікаў народаў свету;
5. фарміраваць уменні і навыкі прафесійнага літаратуразнаўчага аналізу твораў мастацкай літаратуры;
6. развіваць індывідуальна-творчае і аналітычнае мысленне студэнтаў;

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі.

Вучэбная дысцыпліна «Параўнальнае літаратуразнаўства» адносіцца да модуля «Літаратуразнаўства» і ўваходзіць у кампанент установы вышэйшай адукацыі.

Вучэбная дысцыпліна «Параўнальнае літаратуразнаўства» звязана з вучэбнай дысцыплінай «Гісторыя беларускай літаратуры 20-30-х гадоў ХХст.» і апіраецца на паняцці, атрыманыя падчас вывучэння вучэбных дысцыплін «Сусветная літаратура XVII-XIX ст.», «Тэорыя літаратуры».

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен

ведаць:

- асноўныя сучасныя літаратурныя напрамкі, плыні, школы, стылі;
- літаратурныя жанры, сродкі мастацкай выразнасці;
- тэрміны, паняцці і катэгорыі, якія характарызуюць метадалагічную парадыгму сучаснага літаратуразнаўства;
- важнейшыя сучасныя метады аналізу мастацкага твора;
- этапныя літаратуразнаўчыя працы;
- сутнасныя заканамернасці развіцця літаратурнай тэорыі;

умець:

- арыентавацца ў сучаснай літаратуры па тэорыі і метадалогіі навукі;
- аналізаваць літаратурна-крытычныя і тэарэтыка-метадалагічныя канцэпцыі з выяўленнем уласнай пазіцыі;
- карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай, бібліяграфічнымі крыніцамі і сучаснымі пошукавымі сістэмамі па электронных архівах цэнтральных кнігасховішч;
- аналізаваць розныя ўзроўні мастацкага тэксту;
- выяўляць асноўныя гісторыка-тыпалагічныя і функцыянальныя разнавіднасці літаратурнай творчасці;
- суадносіць мастацкі тэкст з літаратурным напрамкам, плынню, школай, стылем;

мець навыкі:

- валодання метадалогіяй комплекснага аналізу мастацкага тэксту;
- валодання аналізам мастацкага тэксту як цэласнага феномена;
- валодання кампаратыўна-тыпалагічнага вывучэння літаратур.

Патрабаванні да кампетэнцый.

Засваенне вучэбнай дысцыпліне «Параўнальнае літаратуразнаўства» павінна забяспечыць фарміраванне ў навучэнцаў наступнай кампетэнцыі:

СК 11. Прымяняць асноўныя метады і прыёмы аналізу літаратурнага

тэксту з мэтай цэласнага ўяўлення пра яго моўную, культуралагічную і гістарычную сутнасць.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Параўнальнае літаратуразнаўства» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Параўнальнае літаратуразнаўства» адведзена:

– для дзённай формы атрымання адукацыі 120 гадзін, з іх 68 аўдыторных гадзін. Размеркаванне гадзін па відах занятасці:

лекцыі – 34 гадзіны, практычныя заняткі – 34 гадзіны. На самастойную работу студэнтаў адведзена 52 гадзін.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Прамежкавая форма атэстацыі праводзіцца ў адпаведнасці з вучэбным планам спецыяльнасці ў форме заліку ў VI семестры.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Гісторыка-тэарэтычныя аспекты параўнальнага літаратуразнаўства

Тэма 1.1 Параўнальнае літаратуразнаўства як навука

Параўнальнае літаратуразнаўства (кампаратывістыка) як асобная навуковая (літаратуразнаўчая) дысцыпліна. Яе раздзелы: гісторыя, тэорыя, метадалогія кампаратывістыкі.

Месца параўнальнага літаратуразнаўства ў складзе галін літаратуразнаўства, спецыфічны прадмет кампаратывісцкага даследавання, памежная сфера з літаратуразнаўчымі дысцыплінамі. Сувязь параўнальнага літаратуразнаўства і літаратурнай крытыкі. Агульнае поле згісторыяй літаратуры. Тэорыя літаратуры і параўнальнае літаратуразнаўства. Месца параўнальнага літаратуразнаўства сярод іншых навуковых дысцыплін, сувязь з культуралогіяй, з гуманітарнымі навукамі, дакладнымі і прыродазнаўчымі навукамі.

Спецыфіка параўнальнага даследавання. Параўнальнае вывучэнне літаратур у гістарычнай перспектыве: паралелі з гісторыяй літаратуры (нацыянальнай / рэгіянальнай / сусветнай), асноўныя этапы ў іх развіцці, кірункі, плыні, творы ў супастаўленні і проціпастаўленні. Літаратурны працэс (сусветны і нацыянальны): міжнацыянальныя і ўнутрынацыянальныя фактары яго развіцця. Агульнанавуковыя (міждысцыплінарныя) і літаратуразнаўчыя метады (падыходы), іх суадносіны.

Роля параўнальнага літаратуразнаўства ў развіцці сучаснага літаратуразнаўства. Беларускае параўнальнае літаратуразнаўства: напрамкі, прыярытэты, набыткі на розных этапах яго развіцця, прадстаўнікі.

Тэма 1.2. Гісторыка-тэарэтычныя праблемы параўнальнага вывучэння літаратуры

1.2.1. Праблемнае поле параўнальнага даследавання

Напрамкі і школы, у межах якіх выпрацаваны метады (падыходы), прыёмы і паняцці, што складаюць яго метадалагічную аснову: эстэтыка рамантызму, антрапалагічная школа, міфалагічная школа, культурна-гістарычная школа, міграцыйная тэорыя і інш. Іншыя літаратуразнаўчыя метады і падыходы: біяграфічны, сацыялагічны, фармальны, структурны, псіхалагічны. Навуковыя дысцыпліны кампаратывісцкага плану: параўнальная фалькларыстыка, параўнальная міфалогія, параўнальна-гістарычнае мовазнаўства, параўнальнае вершазнаўства, параўнальнае літаратуразнаўства, навуковыя напрамкі і тэорыі, міждысцыплінарныя галіны ведаў (герменеўтыка, фенаменалогія, рэцэптыўная эстэтыка, семіётыка).

1.2.2. Метадалогія параўнальнага літаратуразнаўства

Метад як сістэма прыёмаў, спосабаў, падыходаў, з дапамогай якіх даследуюцца з'явы рэчаіснасці. Супастаўленне як спосаб вывучэння падобных

з'яў. Параўнальны падыход і яго разнавіднасці ў метадалогіі літаратуразнаўства: генетычны, кантактны, тыпалагічны метады (падыходы).

1.2.3. Кантэкстуальнае вывучэнне літаратуры

Вывучэнне беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай і сусветнай літаратурнай класікі ў беларускім кантэксце: традыцыі, вопыт, перспектывы. Іерархічнасць, шматузроўненасць у сістэме літаратурных сувязей: гісторыка-тэарэтычныя аспекты развіцця. Асноўныя прынцыпы: храналагічны, праблемна-тэматычны, сюжэтна-вобразны, жанрава-стылявы і інш. падыходы.

Тэма 1.3. Формы літаратурных сувязей

1.3.1. Паняцце пра віды літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў

Паняцце пра літаратурныя сувязі і ўзаемадзеянні, літаратурны кантэкст, літаратурную класіку. Тыпалогія літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў.

1.3.2. Гісторыка-генетычны (генетычны) падыход

Гістарычная падзея як прадмет вывучэння генетычных сувязей. Гістарычная асоба (вынік жыццёвага вопыту) як прадмет вывучэння генетычных сувязей. Гістарычныя прататыпы твораў Д. Дэфо, Т. Драйзера, А. Адамовіча і інш.

1.3.3. Кантактны падыход

Віды (формы) літаратурных узаемадзеянняў (кантактаў, кантактных сувязей). Кантакты знешнія і ўнутраныя, прамыя і апасродкаваныя, формы міжлітаратурнай рэцэпцыі. Непасрэдныя зносіны (кантакты) паміж пісьменнікамі (знаёмствы, прысвячэнні, палеміка і інш.), паміж творцай і сатворцай (пераклад, запазычанне), паміж творцай і іншанацыянальнай / мінулым / будучым часам (іншым у прасторы і часе) рэальнасцю (творца і іншыя – тэкст, краіна, час).

Пераклад. Віды перакладу. Перакладная літаратура Беларусі.

Паняцце пра інтэртэкст і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. Рэцэпцыя (наследаванне, перапрацоўка, адаптацыя).

Раздзел 2. Тыпалагічныя катэгорыі і літаратурны працэс

Тэма 2.1. Тыпалагічны падыход

Вывучэнне літаратурных фактаў на аснове іх супастаўлення ў розных кантэкстах (дзвюх і болей нацыянальных літаратур, у межах літаратурнага кірунку, творчасці розных аўтараў). Паняцці пра тыпалогію, тыпалагічныя сыходжанні (паралелі, сувязі), пра самазараджэнне сюжэтаў, сустрэчныя плыні, сінхранію і дыяхранію, апазіцыю і інш. Тыпалагічныя сыходжанні, якія выяўляюцца пры супастаўленні ідэйна-эстэтычных пазіцый аўтараў, на сюжэтна-тэматычным узроўні, пры даследаванні родава-жанравых структур, сістэмы мастацкіх вобразаў, вобразна-выяўленчых сродкаў. Катэгорыя літаратурнага жанру, тыпалагічнае вывучэнне жанраў.

Тэма 2.2. Літаратурны працэс як прастора тыпалагізацыі літаратурна-мастацкіх з’яў

Суаднесенасць гістарычных і літаратурных эпох: традыцыйная перыядызацыя сусветнага літаратурнага працэсу. Перыядызацыя сусветнай літаратуры ў адпаведнасці з чатырма перыядамі гістарычнага развіцця чалавецтва (Старажытнасць, Сярэднявечча, Новы час, Найноўшы час). Падзел сусветнага літаратурнага працэсу на сем перыядаў: Старажытнасць, Сярэднявечча і Адраджэнне, XVII і XVIII стст. (раней Новага часу), XIX ст., (літаратура Найноўшага часу) – апошняя трэці XIX – пач. XX ст., 1-й паловы XX ст. і 2-й паловы XX ст.

Сучасныя погляды на перыядызацыю сусветнага літаратурнага працэсу.

Тэма 2.3. Літаратурныя эпохі ў тыпалагічным асвятленні

Літаратурныя эпохі праз прызму супастаўленняў і проціпастаўленняў.

Старажытная літаратура ў кантэксце літаратуры і мастацтва Беларусі. Асноўныя формы рэцэпцыі антычнай літаратурнай спадчыны беларускай літаратурай: біблейскія сюжэты, матывы, вобразы. Адраджэнне – пераходны перыяд у літаратуры і мастацтве. Асветніцтва – комплекс ідэй і ідэяна-культурны рух. Літаратура XIX ст. – класіка сусветнай (і беларускай) літаратуры. Літаратура XX ст.

Тэма 2.4. Літаратурна-мастацкія кірункі, плыні, школы

Літаратурны кірунак як паняцце агульнага і параўнальнага літаратуразнаўства. Барока. Барока ў Заходняй Еўропе і на беларускіх землях. Класіцызм: (Мальер–Дунін-Марцінкевіч). Рамантызм: агульнасусветнае і нацыянальна асаблівае. Рэалізм XIX–XX стст.: тыпалогія літаратурнага кірунку. Натуралізм. Філасофія дэкадансу і літаратура дэкадансу. Мадэрнізм: канцэпцыя чалавека і свету. Экзистэнцыялізм.

Раздзел 3. Беларуская літаратура і іншанацыянальныя літаратуры ў параўнальным вывучэнні

Тэма 3.1. Беларуская літаратура ў кантэксце еўрапейскіх літаратур

3.1.1. Паняцце пра літаратуры бліжняга замежжа, пра блізкасць культурна-гістарычнага тыпу і інш. Агульнасць гісторыка-культурнага кантэксту. Беларуска-рускія літаратурна-мастацкія сувязі.

3.1.2. Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі: з гісторыі іх развіцця. Агульныя звесткі пра гісторыка-культурны лёс і літаратуру еўрапейскіх краін. Сувязі паміж беларускай і іншымі еўрапейскімі літаратурамі.

Тэма 3.2. Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: літаратуразнаўчы аспект

Літаратурны твор як сістэма. Структура літаратурнага твора з пункту гледжання фармальна-структурных кампанентаў.

Вандроўныя (традыцыйныя, класічныя) сюжэты. «Песня пра Раланда» і «Слова пра паход Ігаравы»: параўнальны аналіз. Вобраз махляра-прайдзісвета ў французскім фарсе «Мешчанін у дваранах» Ж.-П. Мальера і ў «Пінскай

шляхце» В. Дуніна-Марцінкевіча. «Курган» Янкі Купалы і «Церковь иезуитов в Г.» Э.Т.А. Гофмана: да праблемы тыпалагічных сыходжанняў.

Тэма 3.3. Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: культуралагічны аспект

Сувязь мастацтва слова з іншымі відамі мастацтва. Літаратура і музыка. Літаратура і выяўленчае мастацтва. Літаратура і тэатр. Літаратура і кіно.

Раздзел 4. Праблема аўтара праз прызму параўнальнага даследавання

Тэма 4.1. Праблема аўтара ў сучасным літаратуразнаўстве

Паняцці пра біяграфічнага аўтара і аўтара ва ўнутрытэкставым увасабленні. Жыццёвы шлях пісьменніка і яго алгарытм як аснова кантэкстуальнага вывучэння літаратуры. Навуковая літаратура і мастацкая літаратура пра выдатную асобу творцы. Багдановічазнаўства. Коласазнаўства. Купалазнаўства.

Тэма 4.2. Творцы «першай велічыні» ў сусветнай і нацыянальнай літаратурах

Дантэ: старонкі жыццявага і творчага шляху, тыпалагічныя сыходжання са старонкамі жыццяпісу пісьменнікаў народаў свету. Асноўныя этапы жыццявага і творчага шляху. Д.Г. Байран і рамантызм. П. Верлен і імпрэсіянізм. Імпрэсіянізм у паэзіі М. Багдановіча. Бальзак і яго ўплыў на развіццё сусветнай культуры. Бальзакаўскія традыцыі ў беларускім рамане (К. Чорны і інш.). Якуб Колас і Янка Купала. Уладзімір Караткевіч. Васіль Быкаў. Максім Танк. Аркадзь Куляшоў.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«ПАРАЎНАЛЬНАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА»
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы, пытанні па тэме	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа студэнта	Матэрыяльныя дапаможнікі, сродкі навучання	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі				
1	2	3	4	5	6	7	8
	ПАРАЎНАЛЬНАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА	34	34	52			
1.	Гісторыка-тэарэтычныя аспекты параўнальнага літаратуразнаўства	8	8	14			
1.1	<i>Параўнальнае літаратуразнаўства як навука</i>	2	2	6			
	1. Параўнальнае літаратуразнаўства (кампаратывістыка) як асобная навуковая (літаратуразнаўчая) дысцыпліна. 2. Месца параўнальнага літаратуразнаўства ў складзе галін літаратуразнаўства, прадмет даследавання, памежная сфера з кожнай з літаратуразнаўчых дысцыплін. 3. Параўнальнае вывучэнне літаратур у гістарычнай перспектыве. 4. Літаратурны працэс (сусветны і нацыянальны): міжнацыянальныя і ўнутрынацыянальныя фактары яго развіцця. 5. Роля параўнальнага літаратуразнаўства ў развіцці сучаснага літаратуразнаўства. 6. Беларуская кампаратывістыка: напрамкі, прыярытэты,	2	2	6	Мультымедычная прэзентацыя, мастацкія тэксты твораў	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [6]	Вусная праверка ведаў, кантрольнае апытванне.

	набыткі на розных этапах яе развіцця, прадстаўнікі.						
1.2	<i>Гісторыка-тэарэтычныя праблемы параўнальнага вывучэння літаратуры</i>	2	2	4			
1.2.1	<i>Праблемнае поле параўнальнага даследавання</i> 1. Напрамкі і школы, у межах якіх выпрацаваны метады, прыёмы і паняцці, што складаюць метадалагічную аснову: эстэтыка рамантызму, антрапалагічная школа, міфалагічная школа і інш. 2. Іншыя літаратуразнаўчыя метады і падыходы: біяграфічны, сацыялагічны, фармальны, структурны, псіхалагічны. 3. Навуковыя дысцыпліны кампаратывісцкага плану: галіны, раздзелы ў пэўных навук, навуковыя напрамкі і тэорыі, міждысцыплінарныя галіны ведаў.	1		2	Мультимедыйная прэзентацыя.	Асн. [2] Дад. [2] [3] [7]	Вусная праверка ведаў, кантрольнае апытванне.
1.2.2	<i>Метадалогія параўнальнага літаратуразнаўства</i> 1. Метад як сістэма прыёмаў, спосабаў, падыходаў у той ці іншай навучы, з дапамогай якіх даследуюцца з’явы рэчаіснасці. 2. Супастаўленне як спосаб вывучэння падобных з’яў шляхам іх простага супастаўлення. 3. Наяўнасць рознаўзроўневых сістэм параўнальнага вывучэння. Параўнальны метады / падыход (кампаратывізм) – адзін з асноўных агульнанавуковых метадаў / падыходаў. 4. Параўнальны падыход і яго разнавіднасці: генетычны, кантактны, тыпалагічны метады (падыходы).	1			Тэкставы аналіз.	Асн. [1] [2] Дад. [2] [5] [6]	Вусная праверка ведаў, кантрольнае апытванне.
1.2.3	<i>Кантэкстуальнае вывучэнне літаратуры</i> 1. Вывучэнне беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай і сусветнай літаратурнай класікі ў беларускім кантэксце: традыцыі, вопыт, перспектывы. 2. Іерархічнасць, шматузроўненасць у сістэме літаратурных сувязей: гісторыка-тэарэтычныя аспекты развіцця. Асноўныя прынцыпы.			2	Мультимедыйная прэзентацыя. Беларускія вучоныя-кампаратывісты	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [6]	

	3. Асноўныя прынцыпы: храналагічны, праблемна-тэматычны, сюжэтна-вобразны, жанрава-стылявы і інш. падыходы.		2				
1.3	Формы літаратурных сувязей	4	4	4			
1.3.1	Паняцце пра віды літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў 1. Паняцце пра літаратурныя сувязі і ўзаемадзеянні, літаратурны кантэкст, літаратурную класіку. 2. Тыпалогія літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў.	2			Ілюстрацыйны матэрыял	Асн. [1] [4] Дад. [2] [3] [6]	
1.3.2	Гісторыка-генетычны (генетычны) падыход 1. Гістарычная падзея як прадмет вывучэння генетычных сувязей. 2. Гістарычная асоба як прадмет вывучэння генетычных сувязей. 3. Гістарычныя прататыпы твораў Д. Дэфо, Т. Драйзера, А. Адамовіча і інш.	2	2		Тэкставы аналіз.	Асн. [2] [3] Дад. [2] [3] [6]	Вусная праверка ведаў, кантрольнае апытванне.
1.3.3	Кантактны падыход 1. Віды (формы) літаратурных узаемадзеянняў (кантактаў, кантактных сувязей). 2. Кантакты знешнія і ўнутраныя, прамыя і апасродкаваныя, формы міжлітаратурнай рэцэпцыі. 3. Пераклад. Віды перакладу. Перакладная літаратура Беларусі. 4. Паняцце пра інтэртэкст і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. 5. Віды рэцэпцыі.		2	4	экставы аналіз	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [6]	Экспрэс-апытанне
2.	Тыпалагічныя катэгорыі і літаратурны працэс	8	8	12			
2.1	Тыпалагічны падыход	2	2	4			
	1. Вывучэнне літаратурных фактаў на аснове іх супастаўлення ў розных кантэкстах (дзвюх і болей нацыянальных літаратур, у межах літаратурнага кірунку, творчасці розных аўтараў). 2. Паняцці пра тыпалогію, тыпалагічныя сыходжанні (паралелі,	2			Мультымедычная прэзентацыя. Навуковыя працы А. Адамовіча і	Асн. [1] [3] Дад.	Вуснае апытванне. Тэсціраванне ў СДН MOODLE

	сувязі), пра самазараджэнне сюжэтаў, сустрэчныя плыні, сінхранію і дыяхранію, апазіцыю і інш. 3. Тыпалагічныя сыходжанні, якія выяўляюцца пры супастаўленні ідэйна-эстэтычных пазіцый аўтараў, на сюжэтно-тэматычным узроўні, пры даследаванні родава-жанравых структур, сістэмы мастацкіх вобразаў, вобразна-выяўленчых сродкаў. 4. Катэгорыя літаратурнага жанру, тыпалагічнае вывучэнне жанраў. 4. Катэгорыя літаратурнага жанру, тыпалагічнае вывучэнне жанраў.		2	4	Ю.Лотмана	[2] [3] [7]	http://elib.bspu.by/handle/doc/2136
2.2	<i>Літаратурны працэс як прастора тыпалагізацыі літаратурна-мастацкіх з'яў</i>	2	2	4			
	1. Суаднесенасць гістарычных і літаратурных эпох: традыцыйная перыядызацыя сусветнага літаратурнага працэсу. 2. Перыядызацыя сусветнай літаратуры ў адпаведнасці з чатырма перыядамі гістарычнага развіцця чалавецтва (Старажытнасць, Сярэднявечча, Новы час, Найноўшы час). 3. Сучасныя погляды на перыядызацыю сусветнага літаратурнага працэсу.	2	2	4	Навуковыя працы Каваленкі В.	Асн. [1] [4] Дад. [2] [3] [7]	Напісанне дакладаў

2.3	<i>Літаратурныя эпохі ў тыпалагічным асвятленні</i>	2	2	2			
	1. Літаратурныя эпохі праз прызму супастаўленняў і проціпастаўленняў. 2. Старажытная літаратура ў кантэксце літаратуры і мастацтва Беларусі. Сярэднявечча – новая гістарыка-культурная эпоха. 3. Асноўныя формы рэцэпцыі антычнай літаратурнай спадчыны беларускай літаратурай: біблейскія сюжэты, матывы, вобразы. 4. Адраджэнне – пераходны перыяд у літаратуры і мастацтве. 5. Асветніцтва – комплекс ідэй і ідэйна-культурны рух. 6. Літаратура XIX ст. – класіка сусветнай (і беларускай) літаратуры. 7. Літаратура XX ст.	2	2	2	Мультымедычная прэзентацыя.	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [6]	Вуснае апытванне. Тэсціраванне ў СДН MOODLE http://elib.bspu.by/handle/doc/2136
2.4	<i>Літаратурна-мастацкія кірункі, плыні, школы</i>	2	2	2			
	1. Літаратурны кірунак як паняцце агульнага і параўнальнага літаратуразнаўства. 2. Барока. Дваістасць чалавека і свету. Барока ў Заходняй Еўропе і на беларускіх землях. 3. Класіцызм: літаратурны кірунак і сістэма гісторыка-культурнага развіцця. 4. Рамантызм: агульнасусветнае і нацыянальна асаблівае. 5. Рэалізм. Літаратура рэалізму ў XIX ст.: тыпалогія літаратурнага кірунку. Натуралізм. 8. Філасофія дэкадансу і літаратура дэкадансу. 9. Мадэрнізм: канцэпцыя чалавека і свету. 10. Экзистэнцыялізм.	2	2	2	Ілюстрацыйны матэрыял. Тэкставы аналіз.	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [7]	Падрыхтоўка і абарона дакладаў
3.	Беларуская літаратура і іншанацыянальныя літаратуры ў параўнальным вывучэнні	10	8	14			
3.1.	<i>Беларуская літаратура ў кантэксце еўрапейскіх літаратур</i>	4	2	4			
3.1.1	1. Паняцце пра літаратуры бліжняга замежжа, пра блізкасць культурна-гістарычнага тыпу і інш. 2. Агульнасць гісторыка-культурнага кантэксту. Беларуская-	2	1		Мультымедычная прэзентацыя.	Асн. [1] [2]	Падрыхтоўка паведамленняў

	рускія літаратурна-мастацкія сувязі. 3. Агульнасць гісторыка-культурнага лёсу славянскага свету.					Дад. [3] [4] [6]	
3.1.2	Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі: з гісторыі іх развіцця. 1. Сувязі паміж беларускай і нямецкай літаратурамі. 2. Сувязі паміж беларускай і французскай літаратурамі. 3. Сувязі паміж беларускай і англійскай літаратурамі. 4. Сувязі паміж беларускай і іншымі еўрапейскімі літаратурамі.	2	1	4	Тэкставы аналіз.	Асн. [1] [2] Дад. [2] [3] [6]	Экспрэс- апытанне
3.2.	<i>Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: літаратуразнаўчы аспект</i>	2	4	6			
	1. Літаратурны твор як сістэма. 2. Структура літаратурнага твора з пункту гледжання фармальна-структурных кампанентаў. 3. Вандроўныя (традыцыйныя, класічныя) сюжэты. 4. «Песня пра Раланда» і «Слова пра паход Ігаравы»: параўнальны аналіз. 5. Вобраз махляра-прайдзісвета ў французскім фарсе «Мешчанін у дваранах» Ж.-П. Мальера і ў «Пінскай шляхце» В. Дуніна-Марцінкевіча. 6. «Курган» Янкі Купалы і «Церковь иезуитов в Г.» Э.Т.А. Гофмана: да праблемы тыпалагічных сыходжанняў.	2	2 2	6	Мультымедычная прэзентацыя. Мастацкія тэксты ў трактоўцы кампаратывістаў	Асн. [1] [2] Дад. [3] [8]	Падрыхтоўка прэзентацый
3.3.	<i>Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: культуралагічны аспект</i>	4	2	4			
	1. Сувязь мастацтва слова з іншымі відамі мастацтва. 2. Літаратура і музыка. 3. Літаратура і выяўленчае мастацтва. 4. Літаратура і тэатр. 5. Літаратура і кіно.	4	2	4	Мультымедычная прэзентацыя.	Асн. [2] Дад. [3] [5] [6]	Напісанне эсэ «Беларуская і амерыканская фантастыка»

4.	Праблема аўтара праз прызму параўнальнага даследавання	8	10	12			
4.1	Праблема аўтара ў сучасным літаратуразнаўстве	2	6	6			
	1. Паняцці пра біяграфічнага аўтара і аўтара ва ўнутрытэкставым увасабленні. 2. Жыццёвы шлях пісьменніка і яго алгарытм як аснова кантэкстуальнага вывучэння літаратуры. 3. Навуковая літаратура і мастацкая літаратура пра выдатную асобу творцы. 4. Багдановічазнаўства. Коласазнаўства. Купалазнаўства.	2	6	6	Мультымедычная прэзентацыя. Навуковыя працы М. Мушынскага.	Асн. [1] [2] Дад. [3] [8]	Вуснае апытванне. Тэсціраванне ў СДН MOODLE http://elib.bspu.by/handle/doc/2136
4.2	Творцы «першай велічыні» ў сусветнай і нацыянальнай літаратурах	6	4	6			
	1. Дантэ: старонкі жыццёвага і творчага шляху, тыпалагічныя сыходжанні са старонкамі жыццяпісу пісьменнікаў народаў свету. Асноўныя этапы жыццёвага і творчага шляху. 2. Д.Г. Байран і рамантызм. 3. Бальзак і яго ўплыў на развіццё сусветнай культуры. Бальзакаўскія традыцыі ў беларускім рамане (К. Чорны і інш.). 4. П. Верлен і імпрэсіянізм. 5. М. Багдановіч і П. Верлен: дзве творчыя асобы, два мастацкія светлы. Імпрэсіянізм у паэзіі М. Багдановіча. 6. Якуб Колас і Янка Купала. 7. Уладзімір Караткевіч. Васіль Быкаў. 8. Максім Танк. Аркадзь Куляшоў.	6	4	6	Мультымедычная прэзентацыя. Тэкставы аналіз.	Асн. [1] [2] Дад. [3] [8]	Гутарка, напісанне эсэ
	Усяго	34	34	52			Залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай літаратуры : вучэб.-метадыч. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» / склад.: Т. У. Ганчарова-Цынкевіч [і інш.] // Репозиторий БГПУ. – URL: <http://elib.bspu.by/handle/doc/43707> (дата звароту: 24.09.2025).
2. Історыя замежнай літаратуры (історыя замежнай літаратуры XIX стагоддзя) : учеб.-метод. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 02 «Русский язык и литература», 1-02 03 04 «Русский язык и литература. Иностранный язык (с указанием языка)» / сост. Т. Е. Комаровская // Репозиторий БГПУ. – URL: <http://elib.bspu.by/handle/doc/2136> (дата абрашчэння: 24.09.2025).
3. Історыя замежнай літаратуры XX стагоддзя : праграмы-метод. матэрыялы : дапаможнік для студэнтаў ВНУ / сост. Л. Н. Сержант. – Мінск : Беларус. гос. пед. ун-т, 2018. – 148 с.

Дадатковая літаратура

1. Адамовіч, Г. Я. Літаратурная класіка ў параўнальным вывучэнні : дапаможнік / Г. Я. Адамовіч. – 2-е выд. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2009. – 179 с.
2. Леонава, Е. А. Немецкая літаратура XX стагоддзя. Германія. Аўстрыя : учеб. дапаможнік / Е. А. Леонава. – М. : Флінта, 2010. – 353 с.
3. Лявонава, Е. А. Агульнае і асаблівае: творы беларускіх пісьмемнікаў XX стагоддзя ў кантэксце сусветнай літаратуры : дапам. для настаўнікаў / Е. А. Лявонава. – Мінск : Маст. літ., 2003. – 200 с.
4. Мацюхіна, Т. Б. Беларускі імпрэсіянізм / Т. Б. Мацюхіна. – Мінск : Беларус. навука, 2015. – 202 с.
5. Минералов, Ю. И. Сравнительное литературоведение (компаративистика) : учеб. для вузов / Ю. И. Минералов. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Юрайт, 2025. – 328 с.
6. Сусветны літаратурны працэс : вучэб.-метадыч. комплекс для спецыяльнасцей 1-02 03 01 «Беларуская мова і літаратура», 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» / склад. Т. М. Тарасава // Репозиторий БГПУ. – URL: <http://elib.bspu.by/handle/doc/43715> (дата звароту: 24.09.2025).
7. Шаблоўская, І. В. Сусветная літаратура ў беларускай прасторы: рэцэпцыя, тыпалогія, кантакты / І. В. Шаблоўская. – Мінск : Радыёла-плюс, 2007. – 302 с.
8. Шайтанов, И. О. Компаративистика и/или поэтика: английские сюжеты глазами исторической поэтики / И. О. Шайтанов. – М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2010. – 659 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ (ПАЗААЎДЫТОРНАЙ) РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ «ПАРАЎНАЛЬНАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА»

Самастойная работа студэнтаў з'яўляецца адным з найважнейшых і найбольш эфектыўных элементаў навучання ў вышэйшай навучальнай установе. Гэта сумесная дзейнасць выкладчыка і студэнта, накіраваная на самастойнае авалоданне студэнтам часткай дысцыпліны пры дапамозе спецыяльна распрацаванага навукова-метадычнага забеспячэння, якая прадугледжвае арганізацыю дадатковых кансультацый і спецыяльных відаў кантролю з боку выкладчыка, акрамя прадугледжаных вучэбным планам форм прамежкавага і выніковага кантролю кампетэнцый студэнтаў па дысцыпліне.

Мэта самастойнай работы студэнтаў: развіццё ўнутраных псіхалагічных механізмаў інтэлектуальнай актыўнасці студэнтаў, іх пазнавальных здольнасцей шляхам уключэння ў ініцыятыўную вучэбную і навукова-прафесійную дзейнасць, павышэнне канкурэнтаздольнасці выпускнікоў ВНУ праз фарміраванне ў іх кампетэнцый самаадукацыі.

Віды самастойнай працы студэнтаў:

а) рэпрадуктыўная (вучэбная, кансультацыйная), якая ўключае выкананне заданняў з вучэбнай літаратуры.

б) прадуктыўная (даследчая), якая ўключае выкананне навукова-даследчай работы; вывучэнне, анатаванне, рэферыраванне дадатковай вучэбнай літаратуры; падрыхтоўку да канферэнцый і г.д.

Формы самастойнай работы студэнтаў: падрыхтоўка да лекцый і практычных заняткаў; вывучэнне вучэбных дапаможнікаў; вывучэнне тэм і праблем, якія не выносяцца на лекцыі і практычныя заняткі; падрыхтоўка рэфератаў, паведамленняў і дакладаў; складанне бібліяграфіі. і рэферыраванне па самастойна вывучанай тэме.

Прыкладны пералік і кароткая характарыстыка ацэначных сродкаў

№ п/п	Найменне АС	Кароткая характарыстыка АС	Прадстаўленне АС у ВП
1.	Рэферат	Прадукт самастойнай работы студэнта – кароткі выклад у пісьмовай форме атрыманых вынікаў тэарэтычнага аналізу пэўнай тэмы, у якім аўтар перадае змест матэрыялу, прыводзіць розныя пункты гледжання, а таксама ўласны погляд на яе	Тэматыка рэфератаў
2.	Паведамленне	Сродак, які спрыяе ацэнцы ўмення студэнта пісьмова выкладаць сутнасць вызначанай праблемы, рабіць высновы, якія абагульняюць аўтарскую пазіцыю па пэўнай праблеме	Тэматыка паведамленняў
3.	Даклад	Прадукт самастойнай работы студэнта, публічнае выступленне з прэзентацыяй атрыманых вынікаў аналізу пэўнай тэмы ці праблемы	Тэматыка дакладаў
4.	Мультымедыйная прэзентацыя	Прадстаўленне зместу вучэбнай задачы з выкарыстанне мультымедыйных тэхналогій	Тэматыка прэзентацый
5.	Бібліяграфічны спіс	Прадукт самастойнай работы студэнта, які ўяўляе сабой спіс літаратуры па пэўнай тэме ці праблеме, неабходнай для яе вывучэння	Рэкамендацыі да складання бібліяграфічнага спіса
6.	Творчае заданне	Часткова рэгламентаванае заданне, якое мае нестандартнае рашэнне, дазваляе дыягнаставаць уменні інтэграваць атрыманыя веды. Выконваецца індывідуальна, афармляецца пісьмова	Рэкамендацыі да выканання творчага задання.
7.	Камп'ютарны тэст	Сродак, які вымярае ўзровень ведаў і сфарміраванасці ўменняў студэнтаў вырашаць бягучыя задачы вучэбнага працэсу	СДН MOODLE http://elib.bspu.by/handle/doc/2136

**ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
Дзённая форма атрымання адукацыі**

п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1.1	Параўнальнае літаратуразнаўства як навука	4	Вывучыць тэарэтычны матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты.	Падрыхтоўка рэфератаў, прэзентацый
1.2	Гісторыка-тэарэтычныя праблемы параўнальнага вывучэння літаратуры	4	Вывучыць тэарэтычны матэрыял, узнавіць веды, атрыманыя на дысцыплінах «Сусветны літаратурны працэс», «Уводзіны ў літаратуразнаўства», «Гісторыя беларускай літаратуры» (прынцыпы аналізу мастацкага твора), ахарактарызаваць метадалогію антрапалагічнай школы.	Тэсціраванне ў СДН MOODLE
1.3	Формы літаратурных сувязей	4	Вывучыць тэарэтычны матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты, вызначыць разнавіднасці параўнальнага падыходу.	Падрыхтоўка паведамленняў
2.1	Тыпалагічны падыход	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Узнавіць веды, атрыманыя на дысцыпліне «Гісторыя беларускай літаратуры».	Падрыхтоўка рэфератаў, прэзентацый
2.2	Літаратурны працэс як прастора тыпалагізацыі літаратурна-мастацкіх з'яў	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных літаратурна-крытычных матэрыялаў, кіруючыся метадычнымі парадкамі.	Падрыхтоўка паведамленняў
2.3	Літаратурныя эпохі ў тыпалагічным асвятленні	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Выканаць аналіз твораў (на выбар) прапанаваных аўтараў, кіруючыся метадычнымі парадкамі.	Выкананне аналізу прапанаваных твораў
2.4	Літаратурна-мастацкія кірункі, плыні, школы	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме:	Тэсціраванне ў СДН MOODLE

			1. М. Багдановіч і культурна-гістарычная школа.	
3.1	Беларуская літаратура ў кантэксце еўрапейскіх літаратур	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты.	Падрыхтоўка рэфератаў, прэзентацый
3.2	Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: літаратуразнаўчы аспект	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных літаратурна-крытычных матэрыялаў, кіруючыся метадычнымі парадзі.	Падрыхтоўка паведамленняў
3.3	Мастацкі твор у параўнальным вывучэнні: культуралагічны аспект	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Падрыхтаваць паведамленні па тэме: 1. Літаратура і выяўленчае мастацтва.	Падрыхтоўка паведамленняў
4.1	Праблема аўтара ў сучасным літаратуразнаўстве	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя крытычныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных твораў, кіруючыся метадычнымі парадзі. Самастойна пазнаёміцца з творчасцю С. Полацкага праз прызму эстэтыкі барока, зрабіць аналіз некалькіх твораў у чытацкім дзёніку. Параўнаць натуралістычныя прыёмы ў творах Э. Заля і М. Гарэцкага («НА імперыялістычнай вайне»)	Падрыхтоўка рэфератаў, прэзентацый
4.2	Творцы «першай велічыні» ў сусветнай і нацыянальнай літаратурах	6	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, выканаць аналіз прапанаваных перакладных твораў, кіруючыся метадычнымі парадзі. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэмах (на выбар студэнта): 1. Асноўныя этапы жыццявага і творчага шляху Дантэ; 2. Д.Г. Байран і рамантызм; 3. Уладзімір Караткевіч і Васіль Быкаў – знакавыя постаці ў нацыянальнай літаратуры. 4. Максім Танк і Аркадзь Куляшоў – дзве творчыя асобы, два мастацкія светы.	Падрыхтоўка паведамленняў
	Усяго	52		

ПЕРАЛІК РЕКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

У якасці сродкаў дыягностыкі выніковасці навучання па вучэбнай дысцыпліне «Параўнальнае літаратурзнаўства» прапануюцца наступныя:

- вусная праверка атрыманых ведаў;
- праверка вынікаў тэсціравання;
- ацэнка ўзроўню абароны падрыхтаваных паведамленняў, дакладаў і рэфератаў;
- праверка творчага задання;
- тэсціраванне ў СДН MOODLE <http://elib.bspu.by/handle/doc/2136>

Ацэнка за выкананне заданняў, рэфератаў, дакладаў уключае: правільнасць выканання задання; адпаведнасць і паўната раскрыцця тэмы; якасць выканання работы; самастойнасць меркаванняў; логіка падачы інфармацыі; афармленне.

Рэкамендаваная форма выніковага кантролю – залік.

Прыкладныя крытэрыі і паказчыкі ацэнкі выканання студэнтамі работ, якія выкарыстоўваюцца ў працэсе бягучай атэстацыі і СР

Крытэрыі	Паказчыкі
Рэферат / паведамленне /даклад	
Ступень раскрыцця тэмы	– тэма раскрыта поўнасцю; – тэма раскрыта часткова (не больш за 2 заўвагі)
Аб'ём выкарыстанай навуковай літаратуры	– аб'ём навуковай літаратуры дастатковы; – аб'ём навуковай літаратуры недастатковы (не больш за 2 заўвагі)
Сапраўднасць інфармацыі (дакладнасць, абгрунтаванасць, наяўнасць спасылак на крыніцы інфармацыі)	– інфармацыя дакладная, абгрунтаваная, утрымлівае спасылкі на выкарыстаныя крыніцы інфармацыі; – інфармацыя мае заўвагі па адным пункце з трох
Неабходнасць і дастатковасць інфармацыі	– прыведзеныя дадзеныя і факты выкарыстоўваюцца для абгрунтавання ці ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў; – прыведзеныя дадзеныя і факты выкарыстоўваюцца для абгрунтавання ці ілюстрацыі пэўных тэзісаў і палажэнняў часткова (не больш за 2 заўвагі)
Бібліяграфічны спіс	
Аб'ём спіса	– аб'ём спіса літаратуры дастаковы (10 крыніц); – аб'ём крыніц недастатковы (менш за 10 крыніц)
Сапраўднасць інфармацыі	– інфармацыя сапраўдная; – інфармацыя мае заўвагі (не больш за 2)
Творчае заданне	
Дакладнасць інфармацыі	– інфармацыя дакладная; – інфармацыя мае заўвагі (не больш за 2)
Ступень раскрыцця тэмы	– тэма раскрыта поўнасцю; – тэма раскрыта часткова (не больш за 2 заўвагі)
Выразнасць, лаканічнасць фармулёвак	– фармулёкі выразныя і лаканічныя; – фармулёкі маюць не больш за 2 заўвагі адпаведна пазначаным параметрам
Тэсціраванне	
Адпаведнасць адказаў тэме	– адказы поўнасцю адпавядаюць тэме (100%); – адказы адпавядаюць тэме, але ёсць фактычныя недакладнасці (не больш за 20%)
Мультымедыйная прызентацыя	
Ступень раскрыцця тэмы	– тэма раскрыта – тэма раскрыта часткова (не больш за 2 заўвагі)
Падача матэрыялу (наяўнасць, дастатковасць і абгрунтаванасць графічнага афармлення: фотаздымкаў, відэаматэрыялаў, тэксту)	– падача матэрыялу поўнасцю адпавядае пазначаным параметрам; – падача матэрыяла адпавядае пазначаным параметрам (не больш за 2 заўвагі)

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА ДАКЛАДАЎ, ПАВЕДАМЛЕННЯЎ

1. Бальзакаўскія традыцыі ў беларускім рамане.
2. М. Багдановіч і П. Верлен: дзве творчыя асобы, два мастацкія светы.
3. Вобраз махляра-прайдзісвета ў французскім фарсе «Мешчанін у дваранах» Ж.-П. Мальера і ў «Пінскай шляхце» В. Дуніна-Марцінкевіча.
4. Барока ў Заходняй Еўропе і на беларускіх землях.
5. Паняцце пра інтэртэкст і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу.
6. Гістарычная асоба як прадмет вывучэння генетычных сувязей.

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА РЭФЕРАТАЎ І РЭКАМЕНДАЦЫІ ДА ІХ ПАДРЫХТОЎКІ

1. Віды (формы) літаратурных узаемадзеянняў (кантактаў, кантактных сувязей).
2. Параўнальны падыход і яго разнавіднасці: генетычны, кантактны, тыпалагічны метады (падыходы).
3. Фенаменалагічнае літаратуразнаўства: асноўныя накірункі ў літаратуразнаўстве XX ст. (экзистэнцыялізм, рэцэптыўная эстэтыка, фенаменалагічная герменеўтыка П. Рыкера).
4. Роля параўнальнага літаратуразнаўства ў развіцці сучаснага літаратуразнаўства.
5. Беларуская кампаратывістыка: напрамкі, прыярытэты, набыткі на розных этапах яе развіцця, прадстаўнікі.
6. Рамантызм: агульнасусветнае і нацыянальна асаблівае.
7. Сувязь мастацтва слова з іншымі відамі мастацтва.

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА ПРЭЗЕНТАЦЫЙ

1. Жыццёвы шлях пісьменніка і яго алгарытм як аснова кантэкстуальнага вывучэння літаратуры.
2. Навуковая літаратура і мастацкая літаратура пра выдатную асобу творцы.
3. Багдановічазнаўства.
4. Коласазнаўства.
5. Купалазнаўства
6. Д.Г. Байран і рамантызм.
7. Уладзімір Караткевіч. Васіль Быкаў.

РЭКАМЕНДАЦЫІ ДА СКЛАДАННЯ БІБЛІЯГРАФІЧНАГА СПІСА

Бібліяграфічны спіс павінен утрымліваць не менш за 10 літаратурна-краязнаўчых крыніц па рэгіёне, да якога адносіцца населены пункт – месца нараджэння або пражывання студэнта. Афармленне спіса павінна адпавядаць патрабаванням ВАК РБ.

РЭКАМЕНДАЦЫІ ДА ВЫКАНАННЯ ТВОРЧАГА ЗАДАННЯ

Творчае заданне ўяўляе сабой метадычную распрацоўку студэнтам тэмы “Роля параўнальнага літаратуразнаўства ў развіцці сучаснага літаратуразнаўства”. Распрацоўка павінна ўключаць: мэту, задачы, сцэнарый.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ

1. Параўнальнае літаратуразнаўства як дысцыпліна.
2. Месца параўнальнага літаратуразнаўства сярод іншых дысцыплін і галін літаратуразнаўства.
3. Этапы развіцця сусветнай кампаратывістыкі.
4. Параўнальнае літаратуразнаўства на Беларусі.
5. Параўнальна-гістарычны метады ў літаратуразнаўстве: этапы станаўлення, навуковыя школы.
6. «Міфалагічная школа» і яе роля ў развіцці кампаратывістыкі.
7. Асноўныя прынцыпы кампаратывісцкага даследавання ў працах А.М. Весялоўскага.
8. Кантактныя сувязі, іх віды ў кампаратывістыцы.
9. Тыпалагічны падыход у літаратуразнаўстве.
10. Мастацкі пераклад і яго функцыі.
11. Літаратурныя жанры: міждысцыплінарны кантэкст (на прыкладзе навелы).
12. Літаратурныя кірункі ў параўнальным вывучэнні. Сімвалізм. Імпрэсіянізм.
13. Тэкст і твор. «Чужое» слова ў тэксце. Інтэртэкстуальнасць.
14. Паняцце *мастацкі вобраз* у літаратуры.
15. Паняцце *тыповы вобраз* у літаратуры.
16. Вобраз-персанаж і яго мастацкая роля ў літаратуры.
17. Складнікі вобраза-персанажа ў мастацкім творы.
18. Паняцце *матыў/лейтматыў* у літаратуры. Разнастайнасць матываў у літаратуры.
19. Сімвалісцкае светабачанне М. Багдановіча і П. Верлена (2-3 вершы на выбар).
20. Імпрэсіяністычны малюнак у вершах М. Багдановіча і П. Верлена (2-3 вершы на выбар).
21. Літаратурная класіка ў параўнальным вывучэнні: Г. дэ Мапасан «Каралі» і Г. Ібсэна «Лялечны дом» (на ўзроўні праблем твораў).
22. Літаратурная класіка ў параўнальным вывучэнні (на ўзроўні вобразнай сістэмы твораў (творы на выбар)).
23. Аналіз паэтычных перакладаў з беларускай на рускую мову і наадварот (2 вершы на выбар).
24. Інтэртэкстуальныя ўключэнні, іх функцыі ў мастацкім тэксце (2 творы на выбар).
25. Літаратурны твор у кінематографе (А. Адамовіч «Нямко» – фільм «Франц + Паліна»).
26. Жанр навелы Адраджэння і ў Г. дэ Мапасана (творы на выбар).
27. Жанр навелы ў А. Гаруна і У. Сцяпана (творы на выбар).
28. Параўнальны аналіз вобразаў-мастакоў/творцаў у паэме Я. Коласа «Сымон-музыка» і навеле Э.Т.А. Гофмана «Церковь иезуитов в Г.».
29. Вобраз *дому* ў нацыянальных літаратурах (аўтары і творы на выбар).

30. Матыў *шляху* ў нацыянальных літаратурах (Я. Колас «Новая зямля» і Я. Купала «Раскіданае гняздо» і інш.).
31. Матыў *наканаванасці лёсу* ў нацыянальных літаратурах (В. Быкаў «У тумане», Э. По «Падение дома Ашеров» і інш.)
32. Пераклады М. Багдановіча, А. Лойкі з П. Верлена (творы на выбар)
33. Вобраз *гаспадара* ў нацыянальных літаратурах (аўтары і творы на выбар).
34. Літаратурная класіка ў параўнальным вывучэнні (на ўзроўні сатырычных вобразаў (аўтары і творы на выбар)).
35. Вобраз *гаспадара/гаспадыні* ў нацыянальных літаратурах (аўтары і творы на выбар).
36. Аналіз паэтычных перакладаў з беларускай на рускую мову і наадварот (2 вершы на выбар).

**КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ
НАВУЧЭНЦАЎ ВА ЎСТАНОВАХ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ ПА
ДЗЕСЯЦІБАЛЬНАЙ ШКАЛЕ**

№	Адзнака	Крытэрыі
1.	залічана	дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, граматы, лагічна правільны адказ на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, уменне яго выкарыстоўваць у вырашэнні вучэбных і прафесійных задач; здольнасць самастойна прымяняць тыповыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і напрамках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне, модулю і даваць ім параўнальную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў
2.	не залічана	недастаткова поўны аб'ём ведаў у межах вучэбнай праграмы УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; веданне асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай УВА па вучэбнай дысцыпліне, модулю; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, адказ на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі; слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, модуля, некампетэнтнасць у рашэнні стандартных (тыповых) задач; няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і накірунках вывучаемай вучэбнай дысцыпліны, модуля; пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБнай ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Сусветная літаратура XVII-XIX ст.»,	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні тэмы «Гісторыя сусветнай літаратуры і беларуская літаратура» выкарыстоўваць матэрыял па «Сусветная літаратура XVII-XIX ст.»	Лічыць праграму ўзгодненай з дысцыплінамі на стадыі яе падрыхтоўкі. Пратакол № 2 ад 19.09.2025 г.
«Гісторыя беларускай літаратуры 20-30-х гадоў XXст.»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні тэмы «Літаратурныя эпохі ў тыпалагічным асвятленні» абапірацца на паняцці, атрыманыя на занятках па «Гісторыя беларускай літаратуры 20-30-х гадоў XXст.»	Лічыць праграму ўзгодненай з дысцыплінамі на стадыі яе падрыхтоўкі. Пратакол № 2 ад 19.09.2025 г.
«Тэорыя літаратуры»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Больш шырока выкарыстоўваць літаратуразнаўчыя тэрміны і паняцці	Лічыць праграму ўзгодненай з дысцыплінамі на стадыі яе падрыхтоўкі. Пратакол № 2 ад 19.09.2025 г.